T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2015 / 926
KARAR NO : 2016 / 50
KARAR TR : 15.02.2016

ÖZET : Yurt dışından ithal edilen aracın kaçak olduğunun tespiti ve araca bu nedenle el konulması üzerine uğranıldığı ileri sürülen zararın yasal faiziyle birlikte tazmini istemi ile 23.12.2011 tarihinde açılan ve 2918 sayılı Kanun'un 5, 20, 22. Maddeleri ve 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasına yönelik Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 29, 30 ve 31.maddeleri gereğince inceleme ve değerlendirme yapılması gereken davanın; 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. Maddesi gereğince ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : R.B.
Vekili : Av. H.A.K.
Davalılar : 1. İçişleri Bakanlığı
2. Bakanlık Gümrük Müsteşarlığı
Vekili : Av. N.K.
İhbar Edilenler : 1. H.A.
Vekilleri : Av.M.E. & Av.H.M.M. A.
2- S.Ş.
Vekili : Av.H. M.M. A.
3- S.Y. 4- M.N.B.
5- M.C.B. 6- R.K.
7- Y.D. 8- H.K.
9- İ.B. 10- Y. A.
11- Y.E. 12- Ö.B.A.
13- S.G.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; davacının 34….. plaka sayılı Mercedes marka E 270 CDI tip 61296130016046 motor no WDB2100161B071811 Şasi No'lu 200 model aracı Akşehir 1. Noterliği'nin 3.3.2005 tarihli 1994 Yevmiye No'lu kat'i taşıt satış senedi ile satın aldığını; daha sonra bu aracı kendi adına önce 42….. plaka sayı ile tescil ettirdiğini ve belli zamanda kullandıktan sonra İ.M.A.'a Aliağa 1.Noterliği'nin 13340 yevmiye ve 16.12.2005 tarihli noter kat'i taşıt senedi ile sattığını, yeni alıcının bu aracı 35….. plaka sayı ile adına tescil ettirdiğini,

Ancak söz konusu araca; Körfez İlçesinde gerçekleştirilen operasyon sonucunda Körfez Cumhuriyet Başsavcılığının 2006/851 E. sayılı gümrük kaçakçılığı soruşturması dosyasındaki 12.06.2006 tarihli yazıya istinaden, Kocaeli Emniyet Müdürlüğünün 13.06.2006 tarihli B.05.1.EGM.4.41.00.16/08 2006/suç no 203 sayılı yazısı nedeni ile Aliaağa/İzmir İlçe Emniyet Müdürlüğü tarafından 4926 yasa gereğince "gümrük kaçağı" olduğu gerekçesi ile 11.07.2006 tarihinde el konulduğunu;

Bu olay nedeni ile, araç elinde iken el konulan İ.M.A. tarafından davacı aleyhine Aliağa İcra Müdürlüğü'nün 2006/1519 E sayılı dosyası üzerinden takip başlatıldığını, takibin iptali istemi ile açılan davada Alaiağa Asliye Hukuk Hakimliği'nin 2006/287 E.- 2009/115 K. sayılı kararı ile davanın kısmen kabulüne ve 82614,50 TL üzerinden başlatılan takibin devamına, fazlaya ilişkin kısım yönünden talebin reddine karar verildiğini, kararın kesinleşmesi üzerine davacıdan toplam 184.087,40 TL'nin tahsil edildiğini; oysa meydana gelen olayda davacının kusurunun bulunmadığını; davaya konu aracın kaçak yollardan yurda sokulup ilk defa Kocaeli Körfez İlçesinde sırasıyla ilk önce 41….. plaka sayısı ve daha sonra 34….. plaka ile tescil edilmiş olduğunu; kendisinin de resmi tescil belgelerine itimat ederek davaya konu aracı satın aldığını ve 42….. plaka ile adına tescil ettirdiğini, oysa davaya konu aracın 41….. plaka sayısı ile tescili sırasında sahte belgelerin kullanılmış olduğunun tespit edildiğini;

İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünce 29.4.2004 tarih ve 4813 -85744 sayı ile bütün il emniyet

müdürlüklerine gönderilen ve yine Maliye Bakanlığına gönderilen yazılarda, tescil için trafik tescil büro amirliklerine ibraz edilen trafik şahadetnamelerinin veya faturalarının tescil işlemelerinden önce satışı yapan bölge müdürlüklerinden sahte olup olmadıklarının teyit ettirilmesi gerektiğinin duyurulmuş olduğunu ancak idare görevli polis memurunun bahsi geçen genelgeye uygun hareket etmeyerek görevini ihmal ettiğini ve bu şekilde meydana gelen olayda davalı idarenin hizmet kusuru nedeni ile davacının zarara uğradığını, davaya konu olay nedeni ile ilgili memurlar hakkında da soruşturma başlatıldığını;

Davacının uğramış olduğu zararın tazmini istemi ile davalı idarelere 2. Noterliği'nin 5.1.2011 tarih 110 yevmiye No'lu ihtarnamesinin gönderildiğini, ihtarnameye karşılık olarak Gümrük Müsteşarlığı'nın 24.2.2011 tarihli ve B.02.1.GÜM.1.12.13.00.641.3296 sayılı yazısı ile verilen cevapta, sürece ilişkin bilgi verildiğini ve talebe ilişkin olumlu ya da olumsuz bir cevap verilmediğini belirterek;

Davalı idarelerin hizmet kusurlarından dolayı davacının Aliağa İcra Müdürlüğü 2006/ 1519 E sayılı dosyasında yürütülen takip sırasında Aliağa Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2006/287 E.- 2009/115 K sayılı dosyasında verilen karara istinaden ödenmek zorunda kalınan 184.000,00 TL'nin davalı idarelerden 13.01.2011 tarihinden itibaren işleyecek avans faizi ile birlikte müştereken ve müteselsilen tahsili istemi ile 23.12.2011 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

Kocaeli 1. İdare Mahkemesi: 29.12.2011 gün ve 2011/1410 Esas, 2011/1618 Karar sayılı kararı ile aynen; "Hüküm veren Kocaeli 1. İdare Mahkemesi'nce dosya 2577 sayılı yasanın 14.cü maddesi yönünden incelenerek işin gereği görüşüldü:

Trafik Kanunun 5.maddesinde Emniyet Genel Müdürlüğünün Merkez, Bölge, II ve İlçe trafik kuruluşlarının görev ve yetkileri maddeler halinde sayılmış (b) bendinde "araçların tescil işlemlerini yaparak belge ve plakalarını vermek" görevi de trafik tescil şubesinin görevleri arasında gösterilmiştir. Aynı Yasanın 20/a bendinde araç sahipleri tescili zorunlu ve ilk tescili yapılacak olan araçların satın alma veya gümrükten çekme tarihinden itibaren üç ay içinde tescili için .... ilgili trafik tescil kuruluşuna başvuruları hükmüne yer verilmiş, 21.maddesinde de tescil edilen araçların trafik belge ve tescil plakası almadan karayoluna çıkamayacağı da kural altına alınmıştır. Diğer yandan, Görevli ve Yetkili Mahkeme başlıklı 110.maddesinde ise, işleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanlar dahil bu kanundan doğan sorumluluk davaları adli yargıda görüleceği yeni Aynı Yasanın geçici 21.maddesinde de, Bu kanunun 110.maddesinin birinci fikrasının göreve ilişkin hükmü yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalarca uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Bakılan davada; davacının 3.3.2005 tarihli taşıt satış senedi ile aldığı 34….. plakalı araç daha sonra kendi adına 42….. plaka sayı ile tescil ettirdiği ve 16.12.2005 tarihinde de başka bir şahsa sattığı, Körfez ilçesinde gerçekleştirilen adli soruşturma neticesinde söz konusu aracının gümrük kaçağı olduğundan bahisle 11.7.2006 tarihinde (araç en son elinde bulunduran İ. M.A. elinde iken) İzmir ili Aliağa ilçesi Emniyet Müdürlüğü tarafından araca el konularak muhafaza altına alındığı bunun üzerine İ.M.A. tarafından davacı aleyhine Aliağa icra Müdürlüğünde ve Aliağa Asliye Hukuk Hakimliğinde tazminat davası açıldığı dava yürürken ilk tescili yapan idarenin gerekli gözetim ve denetimini yerine getirmediğinden bahisle zararın doğduğunu iddia edildiği ve içişleri Bakanlığına davanın da ihbarı yapıldığı ancak davaya bakanlığın katılmadığı yapılan yargılama sonucunda ise tazminatın kabul edilerek kesinleşen yargı kararı sonucunda davacıdan toplam 184.087,40.-TL tahsil edildiği, davacının bunun üzerine sözkonusu Bu durumda, ortada 2577 sayılı Yasanın 2/1-b maddesinde belirtilen idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları kapsamında zarar gören tarafından açılmış bir dava bulunmadığı açık olup; tam yargı davası niteliği taşımayan ve konusu kamu alacağı olmayan yargı kararıyla ödediği zararın rucuen tazminine ilişkin olan uyuşmazlığın Borçlar Kanununa göre adli yargı yerine çözümleneceği sonucuna varılmıştır.

Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesinin 2.2.2009 tarih ve E:2008/397 K:2009/28 nolu kararı da bu yöndedir" şeklindeki gerekçesi ile davanın görev nedeni ile reddine karar vermiş, verilen karar 17.02.2012 tarihinde kesinleşmiş ve karara bu şekilde şerh edilmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemlerle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Ankara 21.Asliye Hukuk Mahkemesi: 10.04.2014 gün ve 2012/129 Esas, 2014/229 Karar sayılı kararı ile; "…Olayımızda idarenin üzerine düşen dikkat ve özeni göstermeyerek sahte belgelere istinaden araç tescili yaptığı, sonrasında satış işlemlerinin gerçekleştirildiği görülmektedir. Edward Bedrosyan adına yurda giriş yapan ve yurtdışı yapılmayan, hepsinin sahte olduğu anlaşılan belgelerle İstanbul Tasiş Bölge Müdürlüğünce N.Ç. adına satış yapılmış gibi gösterilen aracın, yine sahte vekaletnameye istinaden trafik tescili yapılmıştır. Tüm bu hususlar dikkate alındığında davaya konu olan olayda davalı Gümrük Müsteşarlığının %60 ve İçişleri Bakanlığı'nın ise %40 oranında hizmet kusuru bulunmaktadır. Buna göre davacı Aliağa İcra Müdürlüğünün 2006/1519 sayılı takip dosyasına ödemek zorunda kaldığı 180 950,00 TL'yi kusurları oranında davalılardan talep edebilir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle ve tüm dosya kapsamına göre davanın kısmen kabulüne karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki hüküm fikrası kurulmuştur."şeklindeki gerekçesi ile davanın kısmen kabulü ile, 108 570,00 TL alacağın davalı Gümrük Müsteşarlığından, 72 380,00 TL alacağın davalı İçişleri Bakanlığı'ndan olmak üzere toplam 180 950,00 TL alacağın ödeme tarihlerinden itibaren yasal faiziyle birlikte davalılardan alınarak davacıya verilmesine, fazlaya ilişkin istemin reddine karar vermiş, verilen karar davalılar vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Yargıtay 4.Hukuk Dairesi: 10.11.2014 gün ve 2014/10997 Esas, 2014/14948 Karar sayılı kararı ile: "Davalı İçişleri Bakanlığı ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı birer kamu tüzel kişiliği olup; kural olarak, işlem ve eylemleri kamusal nitelik taşır. Somut olayda, bu davalıların yasa ile kendilerine verilmiş bulunan görevleri gereği gibi yerine getirmedikleri ileri sürülmüştür. Görevin hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesi hizmet kusuru niteliğindedir. İdare'nin hizmet kusurundan doğan zararlardan dolayı, İdari Yargılama Usulü Yasası'nın 2/1-b maddesi gereğince İdare'ye karşı idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir. Görev sorunu, açıkça veya hiç ileri sürülmese de kendiliğinden (re'sen)

dikkate alınır.

Mahkemece, yargı yolu bakımından görevsizlik kararı verilmesi yerine işin esasının çözümlenmesi usul ve yasaya mutlak aykırılık oluşturmaktadır. Hüküm, açıklanan nedenle yerinde görülmemiş ve bu yön bozmayı gerektirmiştir." şeklindeki gerekçesi ile kararın bozulmasına hükmetmiş, davacı vekilinin karar düzeltme talebi de aynı dairenin 15.04.2015 gün ve 2015/1284 Esas, 2015/4806 Karar sayılı kararı ile reddedilmiştir.

Ankara 21. Asliye Hukuk Mahkemesi:02.07.2015 gün ve 2015/261 Esas, 2015/384 Karar sayılı kararı ile; "Davacı vekili dava dilekçesinde özetle, müvekkilinin 34 KNR 71 plaka sayılı aracı Akşehir I. Noterliğince düzenlenen 03/01/2005 tarih ve 1994 yevmiye numaralı kati satış senedi ile satın aldığını, aracı kendi adına önce 06 RB 5353 daha sonra ise 42 D 88X8 plaka sayısı ile kayıt ve tescil ettirdiğini, belli bir süre geçtikten sonra 16/12/2005 tarihinde dava dışı İ.M.A.'a sattığını, aracın adı geçen kişi adına tescil olunduğunu, ancak Körfez ilçesinde gerçekleştirilen operasyon sonucunda 4926 sayılı Kanun gereğince aracın gümrük kaçağı olduğu gerekçesiyle alıcısı elinden alınarak muhafaza altına konulduğunu, müvekkilinin aracı yasal prosedüre uygun olarak satın alıp trafikte tescil yaptırdığını, aracı sattığı kişinin aleyhine dava açarak araç bedelini talep ettiğini. Aliağa Asliye Hukuk Mahkemesinin 2006/287 esas sayılı ilamı ile müvekkilinden toplam 184.084,40 TL tahsilat yapıldığını, aracın sahte belgelerle gümrükten geçirilmesinde gözetim ve denetim görevini yerine getirmeyen davalı idarelerin sorumlu olduklarını ve idarenin hizmet kusurunun bulunduğunu belirterek, müvekkilinin ödemek zorunda kaldığı 184.000.00 TL'nin davalılardan tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalılar vekili cevap dilekçesinde özetle, dava konusu aracın üçüncü şahıslarca sahte belgeler düzenlenmek suretiyle satın alındığını, bu itibarla hizmet kusurundan yada kusursuz sorumluluktan söz edilemeyeceğini, davacının aracı satın alırken gerekli incelemeyi yapmadığını, uğradığı zararda kendi kusurunun da bulunduğunu, idari işlem ile zarar arasında illiyet bağı bulunmadığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

Dava gümrük kaçağı araç nedeniyle davacının uğradığı zararın tahsili istemine ilişkindir.

Mahkememizce davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir. Mahkememiz kararı Yargıtay 4. Hukuk Dairesi Başkanlığı tarafından bozulmuştur. Bozmaya uyularak yargılamaya devam edilmiştir.

Dava konusu olayda, davacının, noter yoluyla satın alıp üçüncü şahsa sattığı araca kaçak olduğundan bahisle el konduğu, bunun üzerine üçüncü şahıs tarafından davacı aleyhine açılan davada satış bedelinin tahsiline karar verildiği, davalıların denetim ve gözetim görevini yerine getirmediklerinden dolayı davacının üçüncü şahsa ödeme yapmak zorunda kaldığı, bu şekilde zarar gördüğü ileri sürülmüştür.

Davalı İçişleri Bakanlığı ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı birer kamu tüzel kişiliği olup, kural olarak, işlem ve eylemleri kamusal nitelik taşır. Olayımızda, bu davalıların yasa ile kendilerine verilmiş bulunan görevleri gereği gibi yerine getirmedikleri ileri sürülmüştür. Görevin hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesi hizmet kusuru niteliğindedir. İdare'nin hizmet kusurundan doğan zararlardan dolayı İdari Yargılama Usulü Yasası'nın 2/1-b maddesi gereğince İdare'ye karşı idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir. Görev sorunu, açıkça veya hiç ileri sürülmese de kendiliğinden (re'sen) dikkate alınır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle ve tüm dosya kapsamına göre yargı yolu bakımından mahkememizin görevsizliğine karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki hüküm fıkrası kurulmuştur." şeklindeki gerekçesi ile davanın görev yönünden reddine karar vermiş, verilen karar, karara da şerh edildiği üzere yasal yollara başvurulmaksızın 05.11.2015 tarihinde kesinleşmiştir.

Davacı vekili, adli ve idari yargı yerlerince verilen görevsizlik kararları nedeniyle oluşan olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvuruda bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN, Mehmet AKBULUT ve Fikret ERES'in katılımlarıyla yapılan 15.02.2016 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi

Dosya kapsamında yapılan inceleme neticesinde, davada ihbar edilen sıfatı ile bulunan gerçek kişilerin, sadece Ankara 21. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde görülen dava sırasında davaya dahil edildikleri, idari yargı dosyasında taraf sıfatı ile yer almadıkları, bu nedenle görev uyuşmazlığının adli ve idari yargı dava dosyalarında ortak şekilde davalı sıfatı ile yer alan İçişleri Bakanlığı ve Bakanlık Gümrük Müsteşarlığı yönünden oluştuğu sonucuna varılmakla, görev uyuşmazlığı bu davalılar yönü ile ele alınmıştır.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Birgül YİĞİT'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Uğurtan ALTUN'un adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, yurt dışından ithal edilen aracın kaçak olduğunun tespiti ve el konulması üzerine uğranıldığı öne sürülen 184.000,00 TL zararın yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılmıştır.

a)Davaya konu olaylar

Dosya kapsamında bulunan Körfez Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 19.06.2009 gün ve 2009/2207 soruşturma ve 2009/790 Esas sayılı iddianamesinde özetle; dava dışı şüpheliler hakkında dava konusu aracı da içine alır şekilde gerçekleştirilen kaçakçılık suçu nedeni ile kamu davası açıldığı ve dosyanın Körfez 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 2009/248 esasına kaydedildiği, adı geçen iddianamede dava konusu araca ilişkin olarak aynen ;

"Aracın 2000 model Mercedes E270 CDİ marka otomobil olduğu.

05.10.2004 tarihli A.Ç. ve H.E. imzalı satış kağıdı ile İstanbul Tasiş şube Müdürlüğünce N. Ç. adına satışı yapılan, 2000 model araca ilişkin 14.10.2004 tarihli satış faturasının düzenlendiği, aracın trafik şahadetnamesinin 26.10.2004 tarihli olduğu, Ö.K. imzası ile tasdikli muayene-kontrol ve kara yolu uygunluk belgesinin bulunduğu, Kadıköy 8. Noterliğince düzenlenen 18.11.2004 tarihli vekaletname ile N.Ç. kendisine ait araca ilişkin her türlü işlemi yapmak için Y.D., Y.D. ve Ö.D.' e vekalet verdiği, aracın Körfez Trafik Tescil Büro Amirliğinde 23.11.2004 tarihinde 41….. plakaya N.Ç. adına tescil edildiği, aracın 34….. plaka ile 07.12.2004 tarihinde N.Ç., önceki plakası 42….. iken 35 ….. plaka ile 16.12.2005 tarihinde İrfan Medet Akpınar adına tescil edildiği,

Nizamettin Çakırlar adına düzenlenen ve noterliğe ibraz edilen nüfus cüzdanındaki kayıtlı TC Kimlik numarasının gerçek olmadığı, ayrıca vekaletname çıkartılırken Nizamettin Çakırlar'a ait olduğu belirtilen ikametgah adresinin doğru olmadığı,

Trafik Tescil Büro Amirliğinin posta zimmet defterinin gönderilen evrakın günü-sayısı bölümünde 02.12.2004 tarihli kayıtlar arasında Tasişe gönderilen evraka ait herhangi bir kaydın bulunmadığı,

Tasiş İstanbul bölge müdürlüğünün yazısına göre aracın trafik tescil dosyasında bulunan trafik şahadetnamesi, fatura, özel tüketim vergi ödeme belgesi ve sayman mutemet alındısının İstanbul işletme şube müdürlüğünce düzenlenmediğinin, trafik şahadetnamesinde imzası bulunan personelin imzasının sahte olduğu,

Mercedes Türk A.Ş. Tarafından söz konusu aracın ithal edilmediği,

Kapıkule Yolcu Salonu Gümrük Müdürlüğünce 324790320 pasaport numaralı Eduard Bedrosyan adına düzenlenen 26.11.2004 tarihli taşıt giriş çıkış formu ile girişi yapılan aracın yurtta kalış süresi sonu 11.12.2004 olmasına rağmen aracın yurt dışı edilmediği, pasaport kayıtlarından Eduard Bedrosyan adlı şahsın 26.11.2004 tarihinde Türkiye'ye giriş 27.11.2004 tarihinde Türkiye'den yurt dışına çıkış kaydının bulunduğu.

İrfan Medet Akpınar'dan alınan 2000 model E270 CDİ tipi Mercedes marka 35 NAN 75 plakalı aracın İzmir Tasfiye İşletme Bölge Müdürlüğünün Gaziemir Ambar ve oto sundurma servisine 20.07.2006 tarihinde teslim edildiği." şeklinde bilgilere yer verildiği, bu suretle aracın kaçak yollarla ülkeye sokulduğu ve sahte şahadetnameler ile tescillerinin sağlandığı hususlarındaki tespitlerin ortaya konulduğu anlaşılmıştır.

Yine dosya kapsamında bulunan Körfez Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 27.01.2010 gün ve 2009/2207 soruşturma ve 2009/790 Esas numaralı iddianamesinde dava konusu araca ilişkin olarak aynen; "Tasiş tarafından satılan araçların trafiğe tescilinde gerekli olan trafik şahadetnamesi, fatura, özel tüketim vergi ödeme belgesi ve sayman mutemet alındılarının sahte olarak şüpheli Ö.B.A. tarafından temin edildiği ve şüpheli S.Y.'a trafiğe kayıt yapılabilmesi için verildiği ve bu şüphelinin de evrakların sahteliğini bilerek evrakları aracı trafik tescile kayıt ettirecek olan şüpheli Yasin Dükmen'e verdiği ve onun evrakların kontrolünü yaptıktan sonra sahteliğini bilerek Trafik Tescil görevlisi olan şüpheli İ.B.'a verdiği ve bu şüphelinin ise Emniyet Genel Müdürlüğünün 29/04/2004 tarih ve B.05.1.EGM.0.85.02.02.2362-64001/1 -a/04-4813-85744 sayılı genelgesine göre Trafik Şahadetnamesinin Tasiş'ten teyidini yapmayarak ve Tasiş'e satış yapıldıktan sonra satış evraklarını bildirmeyerek sahteliğin ortaya çıkmasına engel olduğu.

Sahte aracın trafiğe N.Ç. adına 23.11.2004 tarihinde Körfez Trafik Tescil Büro Amirliğinde kaydının yapıldığı ve 41….. plakasını aldığı aracın 07.12.2004 tarihinde 34….. plaka ile N.Ç. adına tescil edildiği.16.11.2005 tarihinde İ.M.A. aracın suç eşyası niteliği bilinerek satın alındığı ve 35….. plakaya tescil edildiği.

Aracın ilk tescilinin yapıldığı N.Ç. ve N.Ç. isimli kişilerin ise önceki iddianame anlatımı tahtında sahte kişilik olduğu ve TC kimlik numaralarının kayıtlı olmadığı,

Sahte araçların birden fazla olması dikkate alındığında şüpheli Ö.B.A. yönetimindeki suç örgütünün üyeleri S.Y., Y.D., İ.B.'ın yukarda belirtilen katkıları ile sahte aracın trafiğe kaydının yapılarak sahte evrak kullanıldığı ve bu suretler Kamu Kurumu aleyhine dolandırıcılık suçunun beraberce işlendiği, Şüpheli İ.M.A.'ın ise suç eşyası niteliğini bilerek bu aracı satın aldığı, aracın yakalandığı ve İzmir Tasiş Gaziemir ambar Oto servisine teslim edildiği, Tasiş İstanbul Şube Müdürlüğü yazısı,Adli tıp raporu,şüpheli ifadeleri, Mercedez Türk Aş. yazısı ve Başbakanlık Teftiş raporundan anlaşıldığı,

Ö.B. A. 765 TCK'nun 313/1-4,5,504/7-son,5237 TCK nun 204/1,53/1,63,

S.A., 765 TCK'nun 313/l-4,5,65/son,504/7-son,5237 TCK nun ,204/1,53/1,63,

Y.D. 765 TCK'nun 313/1-4,5,504/7-son,5237 TCK nun 204/1,53/1,63,

İ.B. 765 TCK'nun 313/1 -4.5,65/son,504/7-son,63

İ.M.A. 5237 TCK nun 165/1,53/1,54/1" denilmek sureti ile, davaya konu aracın da içinde bulunduğu kaçak araçların trafiğe tescili için gerekli olan belgelerin sahte olarak düzenlendiği ve polis memuru İbrahim Babacan tarafından bu durumun saklanması sureti ile aracın trafiğe kaydının sağlanmasına katkıda bulunulduğu hususları açıkça ortaya konulmuştur.

Körfez Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 05.03.2007 gün ve 2006/3008 Soruşturma, 2007/247 Esas sayılı iddianamesi ile, suç tarihini de için alır şekilde Körfez Emniyet Müdürlüğü Trafik Tescil Denetleme Büro Amirliği'nde görevli polis memuru İ.B. hakkında, Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 29/B-C maddeleri ile 30/3. Maddesine aykırı şekilde araç tescil işlemlerini gerçekleştirdiği gerekçesi ile görevi kötüye kullanmak suçundan dava açıldığı, aynı yerde büro amiri olarak görev yapan diğer şüpheliler Y.E. ve M.N.B. hakkında ise aynı maddeler gereğince görevlerinin gerektirdiği özen ve dikkati göstermeyerek hukuka aykırı tescil belgelerini onaylamak sureti ile suçun işlenmesine neden oldukları gerekçesi ile görevi ihmal suçundan cezalandırılmaları istemi ile dava açıldığı anlaşılmıştır.

İddianame ve Ek İddianame üzerine davaya bakan Körfez 1. Asliye Ceza Mahkemesi, 17.02.2010 gün ve 2009/248 Esas, 2010/86 Karar sayılı kararı ile görevsizlik karar vermiş ve dosyanın görevli Kocaeli Nöbetçi Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiş, karar taraflarca temyiz edilmeksizin 15.08.2010 tarihinde kesinleşmiştir. Bunun üzerine dosya Kocaeli 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2010/469 Esasına kaydedilmiş ve bu esas üzerinden yargılama neticesinde verilen 19.02.2015 gün ve 2010/469 Esas, 2015/50 Karar sayılı kararı ile sanıklardan dava

konusu yerde Trafik Tescil görevlisi olarak görev yapan İ.B.'ın resmi evrakta sahtecilik suçunu işlediğinden bahisle hakkında neticede 4 yıl 2 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına hükmedildiği, kamu görevlisi olan diğer sanıklar Y.E. ve M.N.B.'nun ise beraatlerine karar verildiği anlaşılmıştır.

Tüm dosya kapsamında incelenene bilgi ve belgelerden hareketle; dava konu aracın 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu hükümleri çerçevesinde trafiğe tescillerinin yapılması gerekirken, kaçak yollardan ülkeye sokuldukları ve sahte trafik şahadetnamesi, fatura, özel tüketim vergi ödeme belgesi ve sayman mutemet alındısı düzenlemek sureti ile trafiğe kayıtlarının yapıldığı anlaşılmakla, görevli yargı yerinin belirlenmesi açısından 2918 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde değerlendirme yapılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

b)Görevli Yargı Kolunun Belirlenmesi

İdari yargı dosyasının yapılan incelemesi neticesinde, davacı vekilinin ilk önce Ankara 8. İdare Mahkemesi'nde 05.05.2011 tarihinde dava açtığı, dava dilekçesinin Ankara 8. İdare Mahkemesi'nin 07.10.2011 gün ve 2011/928 Esas, 2011/1590 Karar sayılı kararı ile reddedildiği, davacı vekilinin kararda belirtilen eksiklikleri gidermek sureti ile Ankara 8. İdare Mahkemesi'nde 28.10.2011 tarihinde tekrar dava açtığı, Ankara 8. İdare Mahkemesi'nin 03.11.2011 gün ve 2011/2332 Esas, 2011/1743 Karar sayılı kararı ile dava dosyasının yetkili Kocaeli İdare Mahkemesi'ne gönderilmesine karar verdiği ve dosyanın 23.12.2011 tarihinde Kocaeli 1. İdare Mahkemesi'nin 2011/1410 Esas sayılı ve mahkememizde görev uyuşmazlığına konu edilen dosyasına kaydedildiği tespit edilmiştir. Bu durumda göreve ilişkin değerlendirmeye esas kanun maddelerinin değerlendirilmesi sırasında davacının idari yargı yerinde ilk davayı açtığı 05.05.2011 tarihinin esas alınması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim söz konusu tarihte, Karayolları Trafik Kanunu'nda değişiklik 6111 sayılı Kanun hükümleri yürürlükte ve fakat Karayolları Trafik Yönetmeliği'nde değişiklik yapan 9/9/2011 tarih ve 28049 sayılı yönetmelik henüz yürürlükte değildir. Görevli yargı yerinin belirlenmesine ilişkin değerlendirmelerde bu tespitler dikkate alınarak yasal mevzuata yer verilecektir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Emniyet Genel Müdürlüğünün, merkez, bölge, il ve ilçe trafik kuruluşları, görev ve yetkileri" başlıklı 5. Maddesinin 'kuruluş' başlıkla a alt bendinde; "(Değişik: 17/10/1996 - 4199/3 md.) Bu Kanunla, Emniyet Genel Müdürlüğüne verilen görevler, Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı olarak kurulan Trafik Hizmetleri Başkanlığınca yürütülür. Trafik Hizmetleri Başkanlığı, Emniyet Genel Müdür Yardımcısı tarafından yürütülür. Emniyet Genel Müdürlüğünün merkez bölge, il ve ilçe trafik zabıta kuruluşları Trafik Hizmetleri Başkanlığına bağlı olarak çalışır.

Araçlara ve sürücülere ait işlemleri yapmak, plaka ve belgelerini vermek ve bu amaca yönelik hizmetleri yürütmek üzere her ilde ve gerekli görülen ilçelerde tescil şube veya büroları kurulur.

Tescil şube veya bürolarında emniyet hizmetleri sınıfı personelinden ayrı olarak teşkilat ve kadrolarında gösterilen sayıda genel idare ve teknik hizmetler sınıfında personel ile sözleşmeli personel çalıştırılabilir." denilmek sureti ile araçlara ve sürücülere ilişkin işlemleri yapmak, plaka ve belgelerini vermek ve bu amaca yönelik hizmetleri yürütmek üzere her ilde ve gerekli görülen ilçelerde tescil şube veya büroları kurulacağı belirtilmiş;

Aynı maddenin ' görev ve yetkiler ' alt başlıklı b bendinin 7. fıkrasında "Araçların tescil işlemlerini yaparak belge ve plakalarını vermek", 8. Fıkrasında " (Değişik: 25/6/2010-6001/35 md.) Ülke çapında taşıtların ve sürücülerin sicillerini tutmak, bunlara ilişkin teknik ve hukukî değişiklikleri işlemek, işlettirmek, istatistiksel bilgileri toplamak ve değerlendirmek" görevleri oluşturulacak bu şube ve bürolara bırakılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun "Araçların satış, devir ve tescili ile bu işlemlerle ilgili yetki ve sorumluluk" başlıklı 20.maddesinde,

"Tescil süreleri, satış ve devirler, noterlerin sorumluluğu ile ilgili esaslar şunlardır:

a) Araç sahipleri,

1. (Değişik: 13/2/2011-6111/55 md.) Tescili zorunlu ve ilk tescili yapılacak olan araçların satın alma veya gümrükten çekme tarihinden itibaren üç ay içinde tescili için; bunların hurda durumuna gelmesi hâlinde ise bir ay içinde tescilin silinmesi için ilgili trafik tescil kuruluşuna veya Emniyet Genel Müdürlüğünün belirleyeceği kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine başvurmak,

2. (Değişik: 2/4/1998 - 4358/3 md.) Tescilin yapılması veya silinmesi için vergi kimlik numarası ile yönetmelikte belirtilen bilgi ve belgeleri sağlamak,

Zorundadırlar.

b) Araçların giriş işlemlerini yapan gümrük idareleri bu durumu 15 gün içinde araç sahiplerinin beyan ettikleri tescil kuruluşuna bildirmekle yükümlüdürler.

c) Tescil belgesi, aracın başkasına satış veya devrine, hurdaya çıkarılmasına veya araçta, yönetmelikte belirtilen niteliklerin değişmesine kadar geçerli sayılır.

d) (Değişik: 24/12/2009-5942/1 md.) Tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirleri, satış ve devri yapılacak araçtan dolayı motorlu taşıtlar vergisi, gecikme faizi, gecikme zammı, vergi cezası ve trafik idari para cezası borcu bulunmadığının tespit edilmesi ve taşıt üzerinde satış ve/veya devri kısıtlayıcı herhangi bir tedbir veya kayıt bulunmaması halinde, araç sahibi adına düzenlenmiş tescil belgesi veya trafik tescil kayıtları esas alınarak noterler tarafından yapılır. Noterler tarafından yapılmayan her çeşit satış ve devirler geçersizdir.

Satış ve devir işlemi, siciline işlenmek üzere üç işgünü içerisinde ilgili trafik tescil kuruluşu ile vergi dairesine bildirilir. Bu bildirimle birlikte alıcı adına trafik tescil işlemi gerçekleşmiş sayılır. Satış ve devir tarihi itibariyle, 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu hükümleri uyarınca eski malikin vergi mükellefiyeti sona erer, yeni malikin vergi mükellefiyeti başlar.

Yapılan satış ve devir işlemi üzerine noterler tarafından yeni malik adına bir ay süreyle geçerli tescile ilişkin geçici belge düzenlenir.

197 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde yer alan sorumluluk hükümleri saklı kalmak kaydıyla, anılan maddede ve bu bentte yer alan isteme ve bildirmeleri elektronik ortamda yaptırmaya ve bu konuda yükümlülük getirmeye,

elektronik bildirmelere ilişkin usul ve esasları belirlemeye Gelir İdaresi Başkanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü yetkili olup, bu kurumlar satış, devir ve tescile ilişkin işlemlerin gerçekleştirilmesi için gerekli elektronik veri akışını sağlarlar. Satış ve devir işlemlerini yapanlar, bu işlemler sırasında edindikleri bilgileri ifşa ettikleri takdirde Türk Ceza Kanununun 239 uncu maddesi uyarınca cezalandırılırlar. (1)

Satış ve devir işlemlerinin bildiriminden itibaren bir aylık süre içerisinde ilgili trafik tescil kuruluşu veya Emniyet Genel Müdürlüğünün uygun gördüğü kamu kurum veya kuruluşları tarafından yeni malik adına tescil belgesi düzenlenerek elden veya posta aracılığıyla teslim edilir. Tescil belgesinin bir ay içerisinde teslim edilememesi halinde yeni malike sorumluluk yüklenemez.

Bu bentte düzenlenen satış ve devir işlemleri her türlü harçtan, bu işlemlere ilişkin düzenlenen kağıtlar damga vergisi ve değerli kağıt bedellerinden istisnadır. Trafik tescil kuruluşunda yeni malik adına yapılacak tescil nedeniyle düzenlenmesi gereken değerli kağıtların bedelleri, satış ve devir esnasında noterler tarafından tahsil edilir ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 119 uncu maddesi uyarınca beyan edilerek ödenir. Bu bentte yer alan işlemler sebebiyle noterlere herhangi bir pay veya aidat ödenmez.

1512 sayılı Kanunun 112 nci maddesi uyarınca belirlenen ücret uygulanmaksızın satış ve devre ilişkin her türlü işlem karşılığında toplam 20 Türk Lirası maktu ücret alınır. Söz konusu ücret, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere önceki yılda uygulanan ücret tutarının o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca tespit ve ilan olunan yeniden değerleme oranında artırılması suretiyle hesaplanır.

Haciz, müsadere, zapt, buluntu, trafikten men gibi nedenlerle; icra müdürlükleri, vergi dairesi müdürlükleri, milli emlak müdürlükleri ile diğer yetkili kamu kurum ve kuruluşları tarafından satışı yapılan araçların satış tutanağının bir örneği aracın kayıtlı olduğu trafik tescil kuruluşlarına üç işgünü içerisinde gönderilir. Aracı satın alanlar gerekli bilgi ve belgeleri sağlayarak ilgili trafik tescil kuruluşundan bir ay içerisinde adlarına tescil belgesi almak zorundadırlar. Alıcıların tescil belgesi almak için süresinde başvurmamaları halinde bu araçları alıcıları adına re'sen kayıt ve tescil ettirmeye Emniyet Genel Müdürlüğü yetkilidir.

Bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye İçişleri ve Maliye Bakanlıkları yetkilidir.

e) (Değişik: 24/12/2009-5942/1 md.) Araç satın alıp, bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendine uymayanlar ile (d) bendinin sekizinci paragrafı hükümlerine göre bir ay içerisinde tescil belgesi almayan alıcılara 130 Türk Lirası, (d) bendi hükümlerine uymayan noterlere ise her bir işlem için 1.000 Türk Lirası idari para cezası verilir. Tescil yapılmadan trafiğe çıkarılan araçlar, tescil yapılıncaya kadar trafikten men edilir." denilmek sureti ile ülkeye gümrük kanalı ile giriş yapan araçların ilk tescil işlemlerinin araç sahiplerinin gümrükten geçişi yapılan araçların tescili için gümrükten çekme tarihinden itibaren üç ay içinde tescili için; ilgili trafik tescil kuruluşuna veya Emniyet Genel Müdürlüğünün belirleyeceği kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine başvurmaları gerektiği, bu sırada araçların giriş işlemlerini yapan gümrük idarelerinin bu durumu 15 gün içinde araç sahiplerinin beyan ettikleri tescil kuruluşuna bildirmekle yükümlü oldukları, tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirlerinin, satış ve devri yapılacak araçtan dolayı motorlu taşıtlar vergisinin, gecikme faizinin, gecikme zammının, vergi cezası ve trafik idari para cezası borcu bulunmadığının tespit edilmesi ve taşıt üzerinde satış ve/veya devri kısıtlayıcı herhangi bir tedbir veya kayıt bulunmaması halinde, araç sahibi adına düzenlenmiş tescil belgesi veya trafik tescil kayıtları esas alınarak noterler tarafından yapılacağı ve araç satın alıp, bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendine uymayanlar ile (d) bendinin sekizinci paragrafı hükümlerine göre bir ay içerisinde tescil belgesi almayan alıcılara 130 Türk Lirası, (d) bendi hükümlerine uymayan noterlere ise her bir işlem için 1.000 Türk Lirası idari para cezası verileceği ve tescil yapılmadan trafiğe çıkarılan araçların tescil yapılıncaya kadar trafikten men edileceği hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun "Belge ve plaka vermeye yetkili kuruluşlar:" başlıklı 22. Maddesinde; "(Değişik: 18/1/1985 - KHK 245/8 md.; Aynen kabul: 28/3/1985 - 3176/8 md.)

Yönetmelikte gösterilen esaslara göre :

a) Askeri maksatlarla kullanılan Türk Silahlı Kuvvetlerine ait bütün araçlar ile çesitli anlaşmalara göre askeri amaçla yurdumuzda bulunan kuruluşlara ait araçların tescilleri Türk Silahlı Kuvvetlerince,

b) Raylı sistemle çalışan araçların tescilleri, kullanıldığı yerlere göre ait olduğu kuruluşlarca,

c) İş makinesi türünden araçların tescilleri;

1. Kamu kuruluşlarına ait olanlar ilgili kuruluşlarınca,

2. (Değişik: 17/10/1996 - 4199/10 md.) Özel veya tüzelkişilere ait olanlardan; tarım kesiminde kullanılanlar ziraat odalarınca, tarım kesiminde kullanılanların dışında kalan ve sanayi, bayındırlık ve diğer kesimlerde kullanılanların tescilleri, üyesi oldukları ticaret, sanayi veya ticaret ve sanayi odalarınca,

6060-1

d) Tarım kesiminde kullanılanlar hariç.İl Trafik Komisyonlarından karar alınmak şartı ile motorsuz taşıtlardan gerekli görülenlerin tescilleri belediyelerce,

e) (Mülga: 13/2/2011-6111/57 md.)

Yapılır, belge ve plakaları verilir.

(Ek fıkra: 13/2/2011-6111/57 md.) Birinci fıkrada sayılanlar dışında kalan bütün araçların tescilleri, araca ait belgelerin düzenlenmesi, kişiselleştirilmesi, kişiselleştirilen belgelerin basımı ve ilgililerine elden veya posta aracılığı ile teslimi işlemleri Emniyet Genel Müdürlüğü veya bağlı trafik tescil kuruluşlarınca yapılır. Emniyet Genel Müdürlüğü; ilk tescili yapılacak araçların tesciline esas teşkil edecek işlemleri elektronik ortamda bilgi paylaşımı yoluyla yapmak üzere, elektronik ortamda oluşturduğu bir ay süre ile geçerli tescile ilişkin geçici belgeyi basmak ve araç sahibine vermek üzere kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerini yetkilendirebilir. Yetkilendirilen bu gerçek veya özel hukuk tüzel kişileri, yapacakları işlemleri aralarında düzenleyecekleri protokol çerçevesinde başka gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine de yaptırabilirler. Araca ait kişiselleştirilen belgelerin basımı ve ilgililerine elden veya posta yoluyla teslimi, Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen kamu kurum veya kuruluşları ile özel hukuk tüzel kişilerine de

yaptırılabilir. Bu işlemlerin yapılmasına dair usûl ve esaslar yönetmelikte belirlenir.

(Ek fikra: 13/2/2011-6111/57 md.) Tescil belgesinin bir ay içinde teslim edilememesi hâlinde, buna ilişkin olarak araç sahibine sorumluluk yüklenemez.

(Ek fikra: 13/2/2011-6111/57 md.) Genel hükümlerden kaynaklanan sorumlulukları saklı kalmak üzere, ikinci fıkra hükmüne göre yetkilendirilmiş gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine, belirlenen usûl ve esaslara aykırı hareket etmeleri halinde tespitin yapıldığı yerin mülki amiri veya bu konu ile ilgili olarak yetkilendireceği trafik tescil birim amiri tarafından on bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

(Ek fikra: 13/2/2011-6111/57 md.) Tescile ilişkin geçici belge, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun uygulanmasında resmî belge sayılır" denilmek sureti 1. Fıkrada bentler halinde sayılan istisnalar haricinde kalan araçlara ilişkin tescile yönelik işlemlerin Emniyet Genel Müdürlüğü veya bağlı trafik tescil kuruluşlarınca yapılacağı, Emniyet Genel Müdürlüğünün ilk tescili yapılacak araçların tesciline esas teşkil edecek işlemleri elektronik ortamda bilgi paylaşımı yoluyla yapacağı düzenlenmiştir.

Davanın açıldığı 05.05.2011 tarihinde yürürlükte bulunan hali ile 18.07.1997 tarih ve 23053 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin "Tescile Yetkili Kuruluşlar, Tescil için Müracaat Etme ve Bildirme Mecburiyeti ile Süreleri" başlıklı 29. Maddesinde;

" Bu Yönetmelikte belirtilen esas ve usullere göre;

A) Tescile yetkili kuruluşlar,

a) Askeri araçlar, iş makineleri ve raylı sistemle çalışanlar dışındaki bütün motorlu araçlar ile tescile tabi motorlu araçlara takılarak kullanılacak yapıda ve yüklü ağırlığı 750 kg.'ın üstünde olan römork ve yarı römorkların tescilleri trafik tescil kuruluşlarınca,

b) Askeri araçlar ile çeşitli anlaşmalara göre askeri amaçla ülkemizde bulunan kuruluşlara ait araçların tescilleri Türk Silahlı Kuvvetlerince,

c) Raylı sistemde çalışan araçların tescilleri, kullanıldığı yerlere göre ait olduğu kuruluşlarca,

d) İş makinesi türünden araçların tescilleri;

1) Kamu kuruluşlarına ait olanlar ilgili kuruluşlarca,

2) Özel ve tüzel kişilere ait olanlardan; Tarım kesiminde kullanılanlar ziraat odalarınca, tarım kesiminde kullanılanların dışında kalan ve sanayi, bayındırlık ve diğer kesimlerde kullanılanların tescilleri üyesi oldukları ticaret, sanayi veya ticaret sanayi odalarınca

e) Tarım kesiminde kullanılanlar hariç il trafik komisyonlarından karar alınmak şartı ile motorsuz taşıtlardan gerekli görülenlerin tescilleri belediyelerce,

yapılır.

B) İlk defa tescili yapılacak ve hurdaya çıkacak araçlarla ilgili olarak;

a) Araç sahipleri, satın alma veya gümrükten çekme tarihinden itibaren 3 ay içinde tescil yaptırmak üzere, hurdaya çıkarma halinde de çıkarılış tarihinden itibaren t ay içinde yetkili tescil kuruluşuna tescilin silinmesi için gerekli bilgi ve belgelerle yazılı olarak müracaat etmek zorundadırlar

b) Araçların giriş işlemini yapan gümrük idareleri, tescil işlemlerine esas olmak üzere düzenlediği Gümrük Trafik Şahadetnamesinin bir örneğini de tescilin yapılacağı beyan edilen tescil kuruluşuna, gümrük işleminin tamamlandığı tarihten itibaren 15 gün içinde göndermeye mecburdur.

c) (Değişik:RG-18/7/2008-26940) (4) Bu araçların tescilini yapan tescil kuruluşları, tescil işlemini takip eden onbeş iş günü içerisinde, Gümrük Trafik Şahadetnamesini tanzim eden gümrük idaresine ve ilgili vergi dairesine yazılı olarak veya elektronik ortamda tescilin yapıldığına dair bilgi verir. " denilmek sureti ile ilk defa tescili yapılacak araçlar sahiplerinin gümrükten çekme tarihinden itibaren 3 ay içinde tescil yaptırmak zorunda oldukları, araç giriş işlemini yapan gümrük idarelerinin de hazırlayacakları Gümrük Trafik Şahadetnamesinin bir örneğini tescilin yapılacağı beyan edilen tescil kuruluşuna göndermekle yükümlü oldukları, tescil işlemini gerçekleştirecek kuruluşların da tescilin tescil hakkında şahadetnameyi düzenleyen gümrük idaresine bilgi vermekle yükümlü olduğu açıkça düzenleme altında alınmıştır.

Davanın açıldığı 05.05.2011 tarihinde yürürlükte bulunan 01.05.2010 gün ve 27568 sayılı resmi gazetede yayınlanan yönetmelikle değişik 18.07.1997 tarih ve 23053 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin "Tescil İşlemleri Müşterek Hükümleri" başlıklı 30. Maddesinde;

Tescil işlemlerinin yapılmasında aşağıdaki usul ve esaslar uygulanır;

a) Araçların tescilleri, araç sahiplerinin, kanuni temsilcilerinin, vekillerinin veya kamu kurum ve kuruluşları ile tüzel kişiliklerce yetkilendirilen kişilerin ibrazı zorunlu belgelerle birlikte Kanunda belirtilen mercilere müracaat etmeleri suretiyle yapılır.

b) Bu Yönetmeliğin ekinde yer alan (Ek-3)'teki "Araç Tescil Belgesi" ile (Ek-4)'teki Motorlu Araç Trafik Belgesi trafik tescil kuruluşlarınca düzenlenir. Belgelerin "Onaylayan" bölümleri yetkili personel tarafından sicil numarası yazılmak suretiyle imzalanır. Belgelerde yer alan bütün bilgiler silinti ve kazıntı olmaksızın bilgisayar ortamında doldurulur. Araç Tescil Belgesi ile Motorlu Araç Trafik Belgesi Emniyet Genel Müdürlüğünce elektronik sistemle gönderilen bilgiler esas alınarak Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü'nce kişiselleştirilebilir. Düzenleme sırasında herhangi bir nedenle iptali gereken belgeler, iptal gerekçesi ve seri numarası belirtilerek bir tutanakla tespit edilir ve ilgili muhasebe birimine teslim edilir. Buna dair usul ve esaslar Maliye Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü arasında yapılacak protokolle belirlenir.

c) İlk defa tescili yapılan her araca bir tescil plakası tahsis edilir. Satış, devir veya diğer işlemlerde plaka numarası değiştirilmez, daha önce düzenlenerek bir önceki araç sahibine verilmiş olan motorlu araç trafik belgesi ile tescil plakaları

yeni sahibine devredilir. Can ve mal güvenliğinin gerekli kıldığı hallerde mülki amirin talebi ve İçişleri Bakanlığının onayı ile tescil plaka numarası değiştirilebilir.

Diplomatik ve konsüler muafiyeti bulunan kişilere ait araçlar ile çeşitli nedenlerle ülkemizde bulunan yabancı kişilere ait araçların vatandaşlarımıza satış veya devir yapılması, ayrıca Ulaşım Koordinasyon Merkezleri, İl veya İlçe Trafik Komisyonlarınca karar alınmak suretiyle belirlenen harf gruplarının tahsis edildiği tescil plakası ile ticari amaçla çalışan araçların kullanım amacının değişmesi halinde, bu araçlara varsa eski tescil plaka numarası yoksa bu Yönetmeliğin 56/b ve 57/a maddeleri hükümleri doğrultusunda tescil plaka numarası tahsis edilir. Buna dair usul ve esaslar Emniyet Genel Müdürlüğünce belirlenir.

ç) Emniyet Genel Müdürlüğünce araçlara ait bilgiler, manyetik veya elektronik sistemle Milli Savunma Bakanlığı Seferberlik Dairesi Başkanlığına gönderilir.

d) Tescili yapılarak bu Yönetmeliğin ekinde yer alan (Ek – 4)'teki Motorlu Araç Trafik Belgesi verilen ve müracaat formu bilgisi Milli Savunma Bakanlığı Seferberlik Dairesi Başkanlığına gönderilen araçlardan, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacına elverişli olanlara sefer görev emri verilir. Sefer görev emri verilen araçlara Türk Silahlı Kuvvetleri Motorlu Kara Nakil Araçları Sefer Görev Emri (ARAÇ SEF. 3) (Ek – 5) 4 suret olarak Milli Savunma Bakanlığınca tanzim edilir. Milli Müdafaa Mükellefiyeti Komisyon kararı alınmak ve araç sahiplerine tebliğ edilmek üzere mülki makamlara gönderilir. Mülki idare makamlarınca da sefer görev emirleri araç sahiplerine tebliğ edilmek üzere trafik tescil şube ve bürolarına gönderilir. Sefer görev emirleri için 2941 sayılı Seferberlik ve Savaş Hali Kanunu ile 24/5/1990 tarihli ve 90/500 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Seferberlik ve Savaş Hali Tüzüğü ve ilgili diğer mevzuat hükümlerine göre işlem yapılır.

e) Sefer görev emirlerine tabi araçlara, trafik tescil şube veya bürolarınca yapılacak işlemler bu Yönetmeliğin ekinde yer alan (Ek – 5)'teki talimata göre yapılır.

f) Tescili yapılan araçlar ve sahiplerine ilişkin bilgiler ile sonradan araç üzerinde yapılan her türlü işlem ve değişiklikler trafik tescil kuruluşlarınca derhal bilgisayar ortamına aktarılır. Ayrıca, yapılan işlem ve değişikliğe dair bilgi ve belgelerden Emniyet Genel Müdürlüğünce gerekli görülenler tescil dosyasına konulmak üzere aracın kaydının bulunduğu trafik tescil kuruluşuna postayla veya elektronik sistemle gönderilir.

g) Tescil edilen araçlara ve sahiplerine ilişkin bilgiler ile sonradan araç üzerinde yapılan her türlü işlem ve değişiklikler elektronik sistemle Gelir İdaresi Başkanlığına, bunun mümkün olmaması halinde ise en geç onbeş iş günü içinde yazılı olarak ilgili vergi dairesine bildirilir

ğ) Tescil plakalarında, işlemi yapan tescil kuruluşu ile plaka basım işlemini gerçekleştiren kuruluşun mühürleri bulunur.

h) Tüzel kişiler veya yabancılar adına yapılacak araç tescillerinde istenilecek bilgi ve belgeler ile diğer hususlar Emniyet Genel Müdürlüğünce belirlenir.

ı) Ambulans ve acil sağlık araçlarının tescillerinde il sağlık müdürlüğünün ambulans/acil sağlık aracı uygunluk yazısının ibraz edilmesi zorunludur.

i) Ülkemizde belirli bir süre kullanıldıktan sonra tekrar yurt dışına çıkarılmak üzere geçici ithal yoluyla getirilenler ile iş amacına göre üzerine çeşitli ekipmanlar monte edilmiş ve karayolunda insan, hayvan ve yük taşımasında kullanılamayan araçlar hariç olmak üzere, direksiyonu sağda olan araçların tescili yapılmaz.

j) Araçlar üzerinde Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelikte belirtilen şekillerde değişiklik yapılmış olması halinde, aracın muayenesinin yeniden yaptırılması zorunludur. Sürücülere ait bilgilerde meydana gelebilecek değişiklikler ve araçlar üzerinde meydana gelebilecek teknik veya hukuki değişiklikler ile haciz, rehin, ihtiyati tedbir gibi kısıtlayıcı şerhlerin konulmasına veya kaldırılmasına ilişkin bildirimler ile bu bildirimlere ilişkin cevaplar elektronik sistemle yapılabilir.

Sürücü belgesi ve tescil işlemlerine esas teşkil edecek bilgiler, Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından ilgili kamu kurum veya kuruluşları ile özel hukuk tüzel kişilerinden elektronik sistemle temin edilebilir ve elektronik sistemle veri güvenliği, kurumların istediği bilgi ve faaliyet alanları da gözetilerek kanunlardaki istisnalar hariç olmak üzere bu amaçla sınırlı olarak paylaşılabilir.

Haciz, rehin, ihtiyati tedbir gibi kısıtlayıcı şerhlerin, aracın elektronik ortamda tutulan sicili üzerine işlenememesi halinde, şerhler bildirimi alan trafik tescil kuruluşunca aracın bilgisayar kayıtlarına işlenir, buna dair belge arşivlenerek muhafaza edilir. Araç tescil belgesine bu şerhlere ilişkin kayıt konulmaz.

Araçların tesciline ilişkin bilgilerin elektronik sistemle aktarılmasına ve paylaşılmasına dair usul ve esaslar ile diğer hususlar Emniyet Genel Müdürlüğünce belirlenir.

Veraset yoluyla intikaller ile 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 7 nci maddesinin 2 numaralı bendiyle düzenlenen istisnadan yararlanılarak iktisap edilip, istisnadan yararlananlar tarafından beş yıldan fazla kullanılmış olanlar

hariç olmak üzere, ilk iktisabında özel tüketim vergisi istisnası uygulanmış olan araçların istisnadan yararlananlar dışındakilerce iktisabı halinde veya ilk iktisabı yapılan araçların ilk iktisap tarihinden itibaren beş yıl içinde Özel Tüketim Vergisi Kanununun 15 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki araçlara dönüştürülmesi durumunda, vergi dairesince düzenlenen Özel Tüketim Vergisi Ödeme Belgesi ibraz edilir." denilmek sureti ile, araçların tescilinde izlenecek usuli prosedür belirlenmiş ve 2918 sayılı Kanun'un 5. Maddesine atıf yaparak, bu maddede belirtilen usullere ilişkin işlemlerin, ilgililerince trafik tescil şube ve bürolarına müracaatları sureti ile gerçekleştirileceği belirtilmiştir.

Davanın açıldığı 05.05.2011 tarihinde yürürlükte bulunan 01.05.2010 gün ve 27568 sayılı resmi gazetede yayınlanan yönetmelikle değişik 18.07.1997 tarih ve 23053 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin "Yeni Kayıt" başlıklı 31. Maddesinde;

İlk defa tescili yapılacak araçların tescil işlemi, sahiplerinin Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Adres Kayıt Sisteminde belirtilen yerleşim yerinin bulunduğu yerdeki trafik tescil şube veya bürosunda yapılır. Kamu kurum veya kuruluşlarınca finansal kiralama yoluyla kiralanan ve ilk defa tescili yapılacak araçlar, kiracının bulunduğu yerin trafik tescil kuruluşunda da tescil ettirilebilir.

Araçların ilk tescilleri, araç sahiplerinin, kanuni temsilcilerinin, vekillerinin veya kamu kurum veya kuruluşları ile tüzel kişiliklerce yetkilendirilen kişilerin ibrazı mecburi belgeleri göstererek üzerindeki bilgiler tam, okunaklı, örneğine uygun olarak doldurulmuş, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan "Araç Trafik Tescil Müracaat ve İşlem Formu" (Ek-1)'nu veya işlemi yapan trafik tescil kuruluşunca elektronik ortamda düzenlenen "Araç Tescil İşlem Formu" (Ek-43/A, Ek-43/B)'nu trafik tescil şube veya bürolarında yetkili memurun önünde imzalaması suretiyle yapılır.

Trafik tescil kuruluşlarına müracaat sırasında sahiplik belgesi, uygunluk belgesi, zorunlu mali sorumluluk sigortası poliçesi ile özel tüketim vergisi ödeme belgesinin aslının ibraz edilmesi zorunludur. Ancak, bu belgelere ait bilgilerin trafik tescil kuruluşlarınca, ilgili kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya diğer tüzel kişilerinden elektronik sistemle alınabilmesi halinde, ibraz zorunluluğu aranmaz.

Araç sahibince beyan edilen bilgilerden araca ait olanlar ibraz edilen belgelerle, kişiye ait olanlar ise nüfus hüviyet cüzdanı ve Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi kayıtlarından karşılaştırılarak yetkili memurca tasdik edilir.

Araca ait ibraz edilen belgelere "..... plakaya tescil yapılmıştır" kaşesi vurulur ve bu belgeler muhafaza edilmek üzere araç sahibine iade edilir.

Yaşı itibariyle Araç Muayene İstasyonlarının Açılması, İşletilmesi ve Araç Muayenesi Hakkında Yönetmelikte belirtilen ilk muayene süresini geçirmiş araçların muayenesinin yaptırılması zorunludur.

Araç Tescil Belgesi ile Motorlu Araç Trafik Belgesi araç sahibine veya kanuni vekiline veya kamu kurum veya kuruluşları ile tüzel kişiliklerce yetkilendirilen kişiye elden teslim edilir.

Araç Tescil Belgesinin Emniyet Genel Müdürlüğünce elektronik sistemle gönderilen bilgiler esas alınarak Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünce düzenlenmesi halinde, belge gerçek kişiler için araç sahibinin Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Adres Kayıt Sisteminde belirtilen yerleşim yeri adresine, tüzel kişiler için ticaret sicil gazetesi, tüzük veya diğer resmi kayıt belgelerinde belirtilen adreslerine posta aracılığı ile teslim edilir. Yabancılar için ise belgelerin gönderileceği adrese ilişkin hususlar Emniyet Genel Müdürlüğünce belirlenir ve Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğüne bildirilir.

Araca ve tesciline dair bilgiler Emniyet Genel Müdürlüğünce elektronik ortamda tutulur. Ayrıca, tescile dair müracaat formları (Ek-1, Ek-43/A, Ek-43/B) ve gerekli diğer belgelerin saklanacağı dosya oluşturularak, tescil plaka numarasına göre arşivlenir.

Tescili yapılan araçların tescille birlikte aynı anda trafikten çekilmesi talebinde bulunulması halinde, öncelikle tescil işlemi yapılır, ancak motorlu araç trafik belgesi düzenlenmez ve tescil plakası bastırılmaz. Tescil işlemini takiben 41 inci madde hükümleri doğrultusunda trafikten çekme işlemi yapılır." denilmek sureti ile, ilk kaydı yapılacak araçlara ilişkin usuli prosedür ayrıca düzenlenmiş, bu maddede de tescil işlemlerinin 2918 sayılı Kanun'un 5. Maddesi gereğince oluşturulacak trafik tescil şube ve büroları aracılığıyla gerçekleştirileceği bir kez daha ortaya konulmuştur.

Tüm bu yasal mevzuat ve yargı kararları kapsamında dava konusu olay ele alındığında, davaya konu ve ilk kez kayıtları yapılacak araçların, kaçak yollarla ülkeye sokuldukları, trafiğe tescilleri için gerekli işlemlerin 2918 sayılı Kanun'un 5, 20, 22 ve bu kanunun uygulanmasına yönelik Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 29, 30 ve 31. Maddelerine aykırı şekilde Körfez Emniyet Müdürlüğü Trafik Tescil Denetleme Büro Amirliği'nde görevli polis memuru İbrahim Babacan tarafından düzenlendiği ve yine aynı yerde büro amiri olarak görev yapan diğer görevliler Y.E. ve M.N.B. tarafından onaylandıkları, dava dışı bu kişilerin hukuka aykırı işlemleri nedeni ile, hukuka aykırı şekilde trafiğe tescil edilen dava konusu araca kaçakçılıkla mücadele kapsamında başlatılan soruşturma sırasında el konulduğu, söz konusu aracı alan ve üçüncü kişiye satan davacının bu nedenle aracı sattığı kişinin zararını ödemek zorunda kaldığı ve ödediği bu miktarın olayda kusuru bulunan davalı idareden rucuen tazmin etmek için eldeki davayı açtığı tespit edilmiştir. Bu açıklamalar ışığında, kanunun ve yönetmeliğin emredici hükümlerine aykırı şekilde gerçekleştirilen işlemler

nedeni ile uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmini istemi ile açılan davada, yine aynı kanunun göreve ilişkin düzenlemesinin dikkate alınması ve görevli yargı yerinin bu kapsamda belirlenmesi gerekmektedir.

Nitekim 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmek sureti ile 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan zararların tazmini istemi ile açılacak sorumluluk davalarında adli yargı yerlerinin görevli olacağı ayrıca ve açıkça belirtilmiştir.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fikrasında " Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan sorumluluk davalarını kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından doğan sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Her ne kadar, dava konusu olayda davacının zararına sebebiyet veren eylemler, Körfez Emniyet Müdürlüğü Trafik Tescil Denetleme Büro Amirliği'nde görevli polis memuru İ.B. tarafından araç tescil işlemlerinin hukuka aykırı şekilde gerçekleştirilmesi ve yine aynı yerde büro amiri olarak görev yapan Y.E. ve M.N.B. tarafından da hukuka aykırı şekilde onaylanmalarına dayanması sebebiyle, idare ajanlarının kusurundan kaynaklanan ve idari hizmetin kötü işlemesi kapsamında değerlendirilebilecek nitelikte eylemler ise de; davaya konu zarardan doğan sorumluluğun 2918 sayılı Kanun'un 5, 20, 22 ve bu kanunun uygulanmasına yönelik Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 29, 30 ve 31. Maddelerinde düzenlenen araçların tesciline ilişkin hükümlere aykırı hareket edilmesinden kaynaklandığı, 2918 sayılı Kanun'un 110. Maddesinde de, madde ayrımı yapılmaksızın 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan sorumluluk davalarının adli yargı yerinde çözümleneceğinin açıkça belirtildiği; bu düzenlemenin, genel idare esaslarına ilişkin sorumluluk hükümlerini düzenleyen diğer kanunlara nazaran özel nitelikte olduğu ve bu nedenle idare ajanlarının eylemlerinden kaynaklansa dahi davaya konu uyuşmazlıkta öncelikli olarak uygulanması gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

Ayrıca her ne kadar davaya konu araca ilişkin olarak 2918 sayılı Kanuna aykırı şekilde yapılan ve suç teşkil eden sahte trafik şahadetnamesi düzenlenmesi ve bu durumun tespitini sağlayacak idari mekanizmaların işletilmemesi şeklindeki eylemlerin gerçekleştirildiği 2004, 2005 ve 2006 tarihlerinde 2918 sayılı Kanun'un 110.maddesi yürürlükte değil ise de; görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak

doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

Açıklanan nedenlerle, Ankara 21. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 02.07.2015 gün ve 2015/261 Esas, 2015/384 Karar sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 21. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 02.07.2015 gün ve 2015/261 Esas, 2015/384 Karar sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 15.02.2016 gününde, Üye Süleyman Hilmi AYDIN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Ali	Yusuf Ziyaattin	Alaittin Ali
ÖZGÜLDÜR	ÇOLAK	CENİK	ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Mehmet	Fikret
AYDIN	AKBULUT	ERES

KARŞI OY

Uyuşmazlık, davacının noter yoluyla satın alıp üçüncü şahsa sattığı araca, gümrük mevzuatına aykırı olarak yurda sokulduğundan bahisle emniyet yetkililerince el konulması üzerine uğranıldığı ileri sürülen 184.000 TL maddi zararın 13.01.2011 tarihinden itibaren hesaplanacak yasal faizi ile birlikte tazmini isteminden doğmuştur.

Adli ve İdari yargı yerlerince verilen görevsizlik kararları nedeniyle oluşan olumsuz görev uyuşmazlığı üzerine sayın çoğunluk görüşü doğrultusunda "Uyuşmazlığın çözümünün 2918 sayılı yasanın 110. maddesi gereğince adli yargının görev alanında bulunduğu" gerekçesiyle adli yargının görevli olduğuna karar verilmiştir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 110. maddesine 6099 sayılı Kanunla eklenen 1. fıkra ile "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır." hükmü getirilmiştir.

Sayın çoğunluk görüşünün aksine eldeki uyuşmazlık anılan yasa hükmü kapsamında kalmamaktadır.

Zira, 2918 sayılı Kanunun 85. maddesinde açıkça belirtildiği üzere yasa motorlu araçların işletilmesinden doğan zararlar nedeniyle araç işleteninin hukuki sorumluluğunu düzenlemektedir. Oysa ki somut uyuşmazlıkta davacı, noter yoluyla satın alıp üçüncü şahsa sattığı araca gümrük mevzuatına aykırı olarak yurda sokulduğundan bahisle emniyet yetkililerince el konulduğunu; üçüncü şahsın açmış olduğu alacak davası sonucunda, araca karşılık 184.000 TL ödeme yapmak zorunda bırakıldığını, aracın ilk defa trafik tescilini yapan Körfez Emniyet Müdürlüğü Trafik Tescil Denetleme Büro Amirliği'nde görevli polis memurunun resmi evrakta sahtecilik suçunu işlediğinden bahisle 4 yıl 2 ay hapis cezası ile cezalandırıldığını, idarenin üzerine düşen dikkat ve özeni göstermeyerek sahte belgelere istinaden araç tescili yaptığını, dolayısıyla idarenin hizmet kusuru sonucunda zarara uğratıldığını ileri sürmektedir.

Anayasanın 125. maddesinde; idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu belirtildikten sonra, son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmıştır.

İdare kural olarak yürüttüğü kamu hizmetiyle nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlü olup; idari eylem ve/veya işlemlerden doğan zararlar İdare Hukuku kuralları çerçevesinde, hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluk ilkeleri gereği tazmin edilmektedir.

İdarenin yürütmekle görevli olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişindeki nesnel nitelikli bozukluk, aksaklık veya boşluk olarak tanımlanabilen hizmet kusuru; hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi hallerinde gerçekleşmekte ve idarenin tazmin yükümlülüğünün doğmasına yol açmaktadır.

Davalı İçişleri Bakanlığı ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı birer kamu tüzel kişiliği olup; kural olarak, işlem ve eylemleri idari nitelik taşır. Somut olayda, bu davalıların yasa ile kendilerine verilmiş bulunan görevleri gereği gibi yerine getirmedikleri ileri sürülmüştür. Görevin hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesi hizmet kusuru niteliğindedir. İdare'nin hizmet kusurundan doğan zararlardan dolayı, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesi gereğince İdare'ye karşı idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir.

Trafik tescil ve büro amirliği tarafından araç tesciline ilişkin olarak yapılan işlemlerin idari nitelikte olup hiç yapılmaması, geç yapılması yada gereği gibi yapılıp yapılmadığı hususunun idari yargı yerinin denetimine tabi bulunmasına göre 2577 sayılı İ.Y.U.K 2/1- b maddesinde sayılan dava çeşitlerinden olan eldeki tam yargı davasında uyuşmazlığın çözümünde idari yargı görevlidir.

Uyuşmazlıkta Adli Yargıyı görevli kabul eden sayın çoğunluğun görüşüne katılamıyorum.

Üye

Süleyman Hilmi AYDIN